

Akademický rok: 2023/2024

Diplomová práce – posudek oponentky

Jméno a příjmení studentky: Bc. Petra Hružiková

Název práce: Neviditelné vrstvy usazeného prachu

Slovní hodnocení:

Autorka Petra Hružiková zpracovává ve své diplomové práci „Neviditelné vrstvy usazeného prachu“ témata čistoty a znečištění, která nahlíží optikou reprodukční práce a rozvíjí ve vztahu k související problematice zdraví a nemoci a způsobilých a nezpůsobilých těl. Čerpá při tom ze své vlastní zkušenosti „polo-chronicity“ a zkušenosti života s chronickým onemocněním či postižením svých blízkých. V textu dokumentace diplomové práce svá témata usazuje pomocí diskurzů poststrukturalismu, posthumanismu, disability studies a crip teorie. Prokazuje přitom obdivuhodný přehled a hloubkové pochopení analytických konceptů, jež citlivě propojuje pro vytvoření rámce, do něhož zasazuje svoji vlastní tvorbu. S odkazem na přední české socioložky Terezu Stöckelovou a Kateřinu Kolářovou, zabývající se více-než-lidskými metabolismy a nezpůsobilostí, a kurátorky Hanu Janečkovou a Zuzanu Jakalovou chápe špínu a znečištění, stejně jako chronické onemocnění a postižení, jako zneklidňující sociálně-kulturní fenomény. Jak dokládá předešlá tvorba autorky i předložená diplomová práce, teoretický vhled dokáže inovativně využívat a ověřovat v umělecké praxi. Od projektů tematizujících oblast veřejného zdraví, hygieny a reprodukční práce spojené s udržováním čistoty se v diplomové práci posouvá blíže k tělu, jeho medikalizaci, „nápravě“ a společensky podmíněné touze po „uzdravení“. Tělo — a v návaznosti na ně i identitu jedince — přitom rozkrývá jako dynamickou, otevřenou strukturu s nestálými a nejednoznačně vymezenými hranicemi mezi jím samotným a jeho vnějším, ale i vnitřním prostředím. V kontrastu k medicínskému pohledu na tělo, jež ho chápe jako autonomní funkční celek, který je třeba chránit před škodlivými vnějšími vlivy, je autorkou prosazovaný model těla otevřenou, více-než-lidskou kolektivitou. Tělo-asambláž je skládané s přispěním bezděčně vstřebaných látek i záměrně aplikovaných (bio)technologických protéz, na něž jsou zraněná těla odkázána. Závislost na podpoře blízkých lidí i širších infrastrukturách péče, včetně podpůrných systémů techno-protéz, přitom nechápe jako pasivní proces, ale rozehrává jako afirmativní akt přijímání a vtělování provázený tvorbou provizorních mikroidentit takto vznikajících hybridních technotěl. Autorčina sochařská interpretace dynamické koncepce (re)konstrukce těla a jeho sebe-identifikace má podobu dekonstruovaného technotěla sestaveného z fragmentů lidského kosterního aparátu a železných dílů. Anatomické modely lidských obratlů, pánve a lopatek jsou spolu s kovovými odlitky a spojovacím materiálem volně komponovány do prostoru, ve kterém si teprve hledají své místo, zároveň jsou ale spolu i propojeny důmyslným, byť provizorním systémem závěsů, pevných spojů a dalších konstrukcí využívajících ocelových lan a kovového spojovacího

materiálu. Základ konstrukce je odvozený z vysavače coby kvazi techno-metabolismu, jenž plní úlohu funkční metafory technohybridního organismu, který nasává hmotu z okolí a přijímá ji za svou.

Práce Petry Hružikové představuje inspirativní příklad umělecké tvorby poučené teoretickými koncepty, jež se neuchyluje k ilustrativnosti, ale dává vzniknout neotřelým materiálovým konstelacím, jež provokují k radikálním teoretickým interpretacím. Autorka svojí diplomovou prací prokazuje schopnost inovativní práce s teorií i uměleckou vyzrálostí. Tematicky závažná, komplexně pojednaná a materiálově a technologicky náročná sochařská instalace je vítaným příspěvkem obohacujícím oblast současného myšlení a tvorby, jež se zabývají nezpůsobilostí nikoli z pohledu individuální patologie, ale coby příznakem doby vzniklým v důsledku systémového bezpráví.

Otázky k rozpravě: Ve své práci mimo jiné vycházíte z myšlenek předních českých teoretiček (Kateřina Kolářová, Tereza Stöckelová) a kurátorek (Hana Janečková, Zuzana Jakalová) zabývajících se politikou nezpůsobilých těl z feministických a postkoloniálních pozic. Ke kterým praktikujícím tvůrcům či tvůrkyním z této oblasti se svojí prací vztahujete?

Závěrečné hodnocení:

Práci doporučuji k obhajobě.

Návrh klasifikace:

A

Posudek vypracoval(a):

MgA. Lenka Veselá, M.A., Ph.D.

Datum:

6. května 2024